

PROGRAM HODOWLANY

KONI RASY KŁUSAK

W POLSCE

SPIS TREŚCI		
paragraf	treść	strona
	SKRÓTY UŻYWANE W TEKŚCIE PROGRAMU HODOWLANEGO	3
§ 1	WSTĘP	4
§ 2	CEL PROGRAMU HODOWLANEGO	4
§ 3	WZORZEC RASY	4
§ 4	OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU	5
§ 5	SYSTEM IDENTYFIKACJI obowiązujący przy wpisie kłusaka do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków, weryfikacja tożsamości. Dokumenty wymagane przy wpisie kłusaka do PKSK.	5 - 8
§ 6	EWIDENCJA RODOWODÓW	8
§ 7	CELE PROGRAMU HODOWLANEGO W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI	9
§ 8	OCENA WARTOŚCI UŻYTKOWEJ I OCENA GENETYCZNA	9 - 10
§ 9	POLSKA KSIĘGA STADNA KŁUSAKÓW zakres informacji, struktura, warunki wpisu, tryb wpisu do poszczególnych klas	10 - 15
§ 10	ROZRÓD KŁUSAKÓW	16
§ 11	REJESTR KRYĆ	16 - 17
§ 12	ŚWIADECTWO ZOOTECHNICZNE	17
§ 13	DOKUMENTY WYSTAWIANE PRZEZ PKSK	17
§ 14	LICZEBNOŚĆ POPULACI	18
	ZAŁĄCZNIK nr 1 tabela bonitacyjna	19
	ZAŁĄCZNIK nr 2 - regulamin Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków	20 - 22

SKRÓTY UŻYWANE W TEKŚCIE PROGRAMU HODOWLANEGO

- SHiUK - Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków
- PKSK - Polska Księga Stadna Kłusaków
- UE - Unia Europejska
- UET - Europejska Unia Kłusa
- UELN - międzynarodowy niepowtarzalny numer przyżyciowy koniowego
(Universal Equine Life Number)
- PZHK - Polski Związek Hodowców Koni
- SECF - Francuskie Towarzystwo Wspierania Hodowli Konia Francuskiego
- CHF - skrót od SECF
- SBTF - Francuska Księga Stadna Kłusaków Francuskich
- TF - kłusak francuski
- SIRE - system informacyjny koniowatych na terenie Francji - oznaczenie numeru
identyfikacyjnego w SBTF
- DNA - kod genetyczny
- HP - hodowla polska

§1

WSTĘP

1. Przepisy niniejsze regulują prowadzenie hodowli kłusaków są zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012.
2. Właściciele i hodowcy, wszystkie osoby fizyczne i prawne zaangażowane w hodowlę kłusaków i objęte niniejszym programem hodowlanym są zobowiązane stosować się do jego przepisów.
3. Za właściciela/hodowcę źrebięcia w chwili jego urodzenia uważa się osobę fizyczną lub prawną, która posiadała prawo własności klaczy matki danego źrebięcia w chwili jego urodzenia.
4. Podmiotem realizującym niniejszy program hodowlany jest Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków (SHiUK) wpisane do KRS przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy, KRS: 0000045635, które na mocy Decyzji Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej nr 30/99 z dnia 23 lipca 1999 r., prowadzi Polską Księgę Stadną Kłusaków (PKSK).
5. W zakresie doskonalenia konia rasy kłusak Polska Księga Stadna Kłusaków współpracuje z Francuską Księgą Stadną Kłusaków Francuskich ¹⁾ na mocy porozumienia podpisanego 9 września 2004 roku.

§2

CEL PROGRAMU HODOWLANEGO

1. Celem hodowli, której ma służyć niniejszy program, jest doskonalenie konia rasy kłusak, wczesnie dojrzewającego, poprawnego eksterierowo z cechami predysponującymi do maksymalnych osiągnięć w biegu kłusem.

§3

WZORZEC RASY

Szybko dojrzewający koń gorącokrwisty o żywym temperamencie zdolny do udziału w wyścigach kłusem w zaprzęgu i pod jeźdźcem.

- wymiary - nie istotne, wzrost przyjmuje się ok. 150 -170 cm w kłębie.
- umaszczenie - dowolne
- głowa - dobrze osadzona, czoło szerokie, często garbonose, oczy inteligentne odzwierciedlające temperament, dobrze rozwinięte nozdrza
- kłoda - wydatny kłąb, głęboka pojemna klatka piersiowa, głęboka niekiedy podkasana kłoda, lędźwie muskularne i mocne, zad muskularny i długi
- kończyny mocne i suche, łopatki długie,(skośne)
- kopyta twarde, dobrze wysklepione
- ruch - swobodny, elastyczny, angażujący wszystkie stawy.

§4

OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU

Niniejszy program hodowlany realizowany jest na terytorium Polski.

§5

SYSTEM IDENTYFIKACJI

obowiązujący przy wpisie kłusaka do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków

5.1. Wpis kłusaka hodowli polskiej

Do celów wpisu do księgi hodowlanej, źrebię musi zostać zidentyfikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej i przepisami krajowymi w zakresie identyfikacji koniowatych.

1. Nie później niż 3 miesiące od urodzenia i nie później niż w terminie 30 dni przed dniem opuszczenia gospodarstwa przez konia, właściciel/hodowca składa do SHiUK:

- 1) wniosek o wpisanie źrebięcia do PKSK,
- 2) wniosek o wydanie dokumentu identyfikacyjnego,
- 3) świadectwo pokrycia klaczy-matki źrebięcia.

2. Właściciel zgłasza propozycję imienia do zatwierdzenia przez PKSK. Pierwsza litera proponowanego imienia jest przypisana do konkretnego roku. I tak np. w roku 2018 imiona zaczynają się na lit „I” . Kolejne lata powiązane są z kolejnymi literami alfabetu. Każdego roku PKSK potwierdza obowiązującą aktualnie pierwszą literę imienia.

1) Redakcja może nie zaakceptować nazw które:

- a) zawierają więcej niż 18 znaków graficznych,
- b) są nazwiskami osób publicznych, nazwami firm, itp. (chyba, że właściciel uzyska osobistą zgodę tych osób, ich spadkobierców, właścicieli firm itp.),
- c) są nazwami zasłużonych reproduktorów lub matek stadnych,
- d) są oznaczone numerycznie jak też wyrażone inaczej niż przy pomocy liter, mają dodane cyfry lub pojedyncze litery,
- e) mogą mieć znaczenie powszechnie uważane za niecenzuralne lub obraźliwe,
- f) w przypadku ogierów używanych w hodowli nazwa nie może się powtarzać wcześniej niż po upływie 15 lat od ostatniego roku użytkowania ogiera lub po 35 latach od jego urodzenia,
- g) w przypadku klaczy nazwa nie może się powtarzać wcześniej niż po upływie 10 lat od ostatniego roku w którym urodziła źrebię lub 25 lat od urodzenia klaczy,

- h) w przypadku innych koni nazwa nie może się powtarzać wcześniej niż 5 lat od padnięcia lub 15 lat od daty urodzenia osobnika,
  - i) znajdują się na międzynarodowym wykazie nazw zastrzeżonych.
3. Opis źrebięcia musi być dokonany przy matce, jednak nie później niż do 6 miesiąca życia źrebięcia.
- 1) opis słowny i graficzny źrebięcia sporządzany jest przy matce i umieszczony w dokumencie identyfikacyjnym oraz bazie danych PKSK,
  - 2) opis może być weryfikowany co dokumentuje się:
    - a) w przeznaczonych do tego celu rubrykach zawartych w dokumencie identyfikacyjnym,
    - b) nanosi się informację w bazie danych PKSK.
4. Mikroczip
- 1) mikroczip wszczepia się źrebięciu przy opisie, kod mikroczipa umieszcza się w dokumencie identyfikacyjnym oraz rejestruje w bazie danych PKSK,
  - 2) w przypadku braku możliwości odczytania wcześniej wszczepionego mikroczipa, dokonuje się ponownego zaczipowania co dokumentuje się:
    - a) w dokumencie identyfikacyjnym jeśli został już wydany,
    - b) w bazie danych PKSK.
5. Opisu oraz wszczepienia mikroczipa dokonuje osoba wykwalifikowana upoważniona przez SHiUK. Może to być pracownik PZHK.
6. Badanie DNA
- 1) badanie DNA wykonuje się obowiązkowo przed wystawieniem dokumentu identyfikacyjnego,
  - 2) materiał do badania pobiera się w jednocześnie od źrebięcia oraz matki,
  - 3) odstępuje się od badania DNA matki jeśli już takie badanie zostało wcześniej wykonane przez zweryfikowane laboratorium i jest zarchiwizowane w PKSK,
  - 4) analizę DNA w celu weryfikacji tożsamości prowadzi Laboratorium Badań Markerów Genetycznych u Koni przy Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu ²⁾.
  - 5) kod DNA ogiera, jeśli nie jest zarchiwizowany w PKSK, pozyskiwany jest z rodzimej księgi stadnej właściwej dla danego ogiera.
7. Nadanie numeru UELN
- Numer UELN nadawany jest jednorazowo i dożywotnio po dokonaniu czynności identyfikacyjnych. Umieszcza się go w dokumencie identyfikacyjnym oraz w bazie danych PKSK.

8. Numer „SIRE”

- 1) kłusaki, które spełniają dodatkowo warunki wpisu do rejestrów Francuskiej Księgi Stadnej Kłusaków, dodatkowo są wyposażone w numer „SIRE” będący numerem rejestracyjnym nadanym przez księgę francuskie, w celu szybkiej identyfikacji w francuskich rejestrach ksiąg stadnych,
  - 2) numer „SIRE” umieszczony jest na pierwszej stronie dokumentu identyfikacyjnego pod lub obok numeru UELN.
9. Właściciel dostarcza do SHiUK opis graficzny i słowny w oryginale wraz z kodem mikroczipą, oraz wynik badania markerów genetycznych potwierdzający pochodzenie źrebięcia.
10. SHiUK wystawia dokument identyfikacyjny zgodny z wzorem określonym w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2015/262 z dnia 17 lutego 2015 r., przed ukończeniem pierwszego roku życia kłusaka.

5.2. Wpis kłusaka pochodzącego spoza terytorium Polski, z państw członkowskich UE oraz z państw trzecich zgodnie z prawem UE

Kłusak pochodzący spoza terytorium Polski, z państw członkowskich UE oraz z państw trzecich zgodnie z prawem UE może być wpisany do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków pod warunkiem, że:

1. Został zidentyfikowany zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej i przepisami krajowymi w zakresie identyfikacji koniowatych.
2. W przypadku stwierdzenia różnic wynikających z informacji zawartych w dokumencie identyfikacyjnym a stanem faktycznym zarządza się ponowne badanie DNA.
3. Jest wpisany do księgi stadnej kłusaków w kraju urodzenia, uznanej i zatwierdzonej przez UET³⁾.
4. Niżej wymienione dokumenty zostały dostarczone do Redakcji Księgi Stadnej:
  - a) dokument identyfikacyjny (paszport),
  - b) część II świadectwa zootechnicznego z zaznaczeniem eksportu definitywnego z rodzimej księgi stadnej do PKSK,
  - c) jeśli paszport nie zawiera części I świadectwa zootechnicznego, wymagane jest pełne świadectwo zootechniczne,
  - d) tłumaczenie sekcji I paszportu przez tłumacza przysięgłego,
  - e) kariera wyścigowa jeśli istnieje,
  - f) musi być udokumentowana ciągłość własności kłusaka,

w przypadku klaczy źrebnych oprócz wymienionych wyżej dokumentów należy dostarczyć:

- g) świadectwo pokrycia klaczy,
- h) dokument stwierdzający wpis ogiera do właściwej księgi stadnej oraz informujący o dopuszczeniu ogiera do użycia w hodowli.

5.3. W przypadku sprzedaży konia za granicę Redakcja Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków wystawi, świadectwo zootechniczne o ile jest zachowana ciągłość własności kłusaka i zostanie dostarczony dokument ostatecznego przewłaszczenia konia, zawierający nazwisko (nazwę) oraz dokładny adres nowego właściciela.

5.4. Weryfikacja tożsamości oraz pochodzenia kłusaka:

1. Weryfikację tożsamości przeprowadza się:
  - a) przed wydaniem dokumentu identyfikacyjnego lub jego duplikatu,
  - b) przed wcieleniem do hodowli,
  - c) przed udziałem w próbach selekcyjnych,
  - d) w przypadku wpisu do PKSK kłusaka pochodzącego spoza terytorium Polski, z państw członkowskich UE oraz z państw trzecich zgodnie z prawem UE,
  - e) na wniosek właściciela kłusaka.
2. Weryfikacji dokonuje osoba upoważniona przez SHiUK i wpisuje ewentualne uwagi do właściwych rubryk w dokumencie identyfikacyjnym,
3. W przypadku stwierdzenia różnic wynikających z informacji zawartych w dokumencie identyfikacyjnym a stanem faktycznym zarządza się ponowne badanie DNA.

§6

EWIDENCJA RODOWODÓW

1. Każdy kłusak wpisany do PKSK musi mieć udokumentowane pochodzenie.
2. Kłusaki sprowadzone spoza terytorium Polski i pochodzące z ksiąg stadnych uznanych przez UET, muszą być zaopatrzone w dokument identyfikacyjny (paszport) zgodny z art. 1, 2 oraz 3 rozporządzenia delegowanego Komisji UE (2017/1940 z dnia 3 lipca 2017 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 w odniesieniu do treści i formatu świadectw zootechnicznych wydawanych dla zwierząt hodowlanych czystorasowych z rodziny koniowatych, umieszczanych w unikalnym dożywotnim dokumencie identyfikacyjnym zwierząt z rodziny koniowatych.
3. Rodowody kłusaków hodowli polskiej oraz kłusaków pochodzących spoza terytorium Polski i wpisanych do PKSK są zamieszczone na kartach PKSK przy każdym osobniku wpisanym do księgi i są dostępne w formie elektronicznej lub papierowej.
4. PKSK oraz polscy właściciele/hodowcy kłusaków korzystają również z elektronicznej bazy rodowodowej kłusaków zamieszczonej na oficjalnej stronie internetowej francuskiej księgi stadnej kłusaków <http://infochevaux.haras-nationaux.fr>.

§7

CELE PROGRAMU HODOWLANEGO W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI

1. Niniejszy program hodowlany służy do wyselekcjonowania w wyniku pracy hodowlanej osobników charakteryzujących się doskonałym ruchem w kłusie oraz spełniających określone wartości dotyczące osiąganych rekordów czasowych.
2. Cele programu hodowlanego kłusaków są realizowane poprzez próby selekcyjne i ocenę bonitacyjną.

Selekcyjną próbą dzielności kłusaka są wyścigi przeprowadzane na dostępnych torach wyścigów konnych w Polsce ⁴⁾, stosownie do Ustawy o wyścigach konnych z dnia 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych (Dz.U. z 31.01.2017 r., poz. 194 z późn. zm.) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu wyścigów konnych, oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 września 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla toru wyścigowego lub w innych krajach uznanych przez UET, zgodnie z przepisami określonymi przez UET.

§8

OCENA WARTOŚCI UŻYTKOWEJ I OCENA GENETYCZNA

1. Podstawą do prowadzenia oceny wartości użytkowej są próby selekcyjne, których wyniki są rejestrowane w protokołach z prób selekcyjnych z następującymi informacjami:
  - 1) wynikami czasowymi czyli tzw. rekordami (czas osiągnięty w trakcie gonitwy w przeliczeniu na 1000 m),
  - 2) rodzaj gonitw – pod siodłem lub w zaprzęgu (sulka + powożący),
  - 3) miejsca zajęte w poszczególnych gonitwach,
  - 4) stan toru w dniu próby.
2. Wyniki prób selekcyjnych rejestrowane są w tabelach:
  - 1) zbiorczych dla oceny konia na tle całej stawki,
  - 2) indywidualnych stanowiących zapis kariery dla oceny indywidualnej konia.
3. Po zakończeniu roku sporządzane są statystyki.
4. Wyniki prób dzielności wraz z aktualnym rankingiem koni są przechowywane w formie papierowej i elektronicznej oraz na bieżąco publikowane na stronie internetowej SHiUK.

5. **Ocena bonitacyjna.** Oceniane są następujące cechy eksterieru:

- 1) jakość budowy ciała w typie rasy,
- 2) poprawność chodu,
- 3) dynamika i elastyczność chodu.

Suma punktów uzyskanych w ocenie bonitacyjnej stanowi łączną notę bonitacyjną (*załącznik nr 1*).

6. Aktualnie nie jest prowadzona ocena wartości genetycznej .

§9

POLSKA KSIĘGA STADNA KŁUSAKÓW

1. Dla koni rasy kłusak prowadzi się wyłącznie Sekcję Główną księgi hodowlanej, która jest księgą zamkniętą.
2. Do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków wpisuje się kłusaki pochodzące od rodziców wpisanych do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków lub odpowiedniej księgi zagranicznej, uznanej przez UET oraz pomyślnie zweryfikowanych do użycia w hodowli.

9.1. Informacje zawarte w PKSK

1. PKSK zawiera informacje wraz z rodowodem, dotyczące wpisanego osobnika. W szczególności:
  - 1) nazwa konia,
  - 2) płeć, maść, data urodzenia,
  - 3) numer identyfikacyjny (UELN, SIRE),
  - 4) pochodzenie,
  - 5) nazwa i adres hodowcy (udostępnione w zakresie chronionym przez Ustawę o Ochronie Danych Osobowych),
  - 6) nazwa i adres właściciela (udostępnione w zakresie chronionym przez Ustawę o Ochronie Danych Osobowych),
  - 7) numer mikrozipa,
  - 8) opis słowny i graficzny (opis publikowany jest opcjonalnie),

- 9) numer badania markerów genetycznych dla koni hodowli polskiej (karty z wynikami badań markerów genetycznych koni sprowadzonych z zagranicy są przechowywane w archiwum PKSK)
  - 10) osiągnięcia życiowe dla koni (rekord, suma nagród), które zakończyły karierę wyścigową,
  - 11) rok dokonania wpisu w Księdze,
  - 12) zażrebia, nazwa ogiera, informacje o wyżrebiach,
  - 13) informacje o trzebieniu ogierów,
  - 14) informacje o padnięciach lub uboju,
  - 15) w przypadku ogierów użytych w hodowli kariera hodowlana,
  - 16) w przypadku koni aktualnie ocenianych w próbach selekcyjnych, prowadzona jest aktualizowana kariera wyścigowa dostępna na stronie www.shiuk.com.pl.
2. PKSK rejestruje ciągłość własności kłusaków do niej wpisanych.

9.2. Struktura PKSK

1. PKSK posiada Sekcję Główną, która obejmuje klasy:

a) klasa podstawowa – obejmująca:

- osobniki wpisane z tytułu urodzenia,
- osobniki pochodzące spoza terytorium Polski, nie kwalifikujące się do wpisu do klasy ogierów dopuszczonych do hodowli lub do klasy klaczy dopuszczonych do hodowli,

b) klasa ogierów dopuszczonych do hodowli – obejmująca:

- ogiery kategorii hodowlanej „I”
- ogiery kategorii hodowlanej „II”

c) klasa klaczy dopuszczonych do hodowli.

2. W poszczególnych latach konie są wpisywane do przypisanego dla danego roku „Tomu”.

9.3. Warunki wpisu kłusaka do „klasy podstawowej” Sekcji Głównej PKSK

1. Do „klasy podstawowej” wpisuje się kłusaki (w tym źrebięta) spełniające jedynie wymagania rodowodowe, o których mowa w zał. II cz. 1, rozdział I, pkt. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwane „rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt”.

Wpis do „klasy podstawowej” następuje po spełnieniu następujących warunków:

- a) osobniki muszą pochodzić po obojgu rodzicach, wpisanych do sekcji głównej księgi hodowlanej kłusaków lub księgi dla tej rasy prowadzonej przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 w/w. rozporządzenia, lub prowadzonej w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia,
  - b) są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w § 5 niniejszego programu hodowlanego.
2. Klacze i ogiery, które wcześniej zostały wpisane jako źrebięta pod swoimi matkami, w wieku dorosłym mogą być kwalifikowane do klasy klaczy dopuszczonych do hodowli lub klasy ogierów dopuszczonych do hodowli, pod warunkiem, że pochodzą po obojgu rodzicach zakwalifikowanych do użycia w hodowli.
  3. Osobniki wpisane do klasy podstawowej mają prawo brać udział w próbach selekcyjnych jeśli przeszły pomyślnie gonitwę kwalifikacyjną ⁵⁾.

9.4. Warunki wpisu do klasy „ogierów dopuszczonych do hodowli” Sekcji Głównej PKSK

1. Ogiery, aby mogły być wpisane do klasy „ogierów dopuszczonych do hodowli”, muszą spełnić łącznie następujące warunki:
  - a) pochodzić po obojgu rodzicach zakwalifikowanych do użycia w hodowli, wpisanych do Sekcji Głównej PKSK lub każdej innej księgi stadnej kłusaków uznanej przez UET,
  - b) posiadać typ i inne charakterystyczne dla koni rasy kłusak cechy przyjęte we wzorcu rasy,
  - c) wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
  - d) uzyskać własny wynik łączny min. 78 pkt. w łącznej nocie bonitacyjnej, w tym nie mniej niż 15 punktów za ruch w kłusie,
  - e) wykazywać dobry stan zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem narządu ruchu, organów płciowych, jakości nasienia oraz braku obciążeń dziedzicznych,
  - f) wymagane jest świadectwo stwierdzające dobrą jakość nasienia,
  - g) osiągnąć rekord ⁶⁾ własny w wieku od 2 do 4 lat w gonitwie kwalifikacyjnej ⁵⁾ lub innych próbach selekcyjnych wg następujących wartości:

rekord na dystansie min. 1600 m	
rekord	rodzaj i stan toru
1 min. 19 s. i lepszy	Żwirowy
1 min. 21 s. i lepszy	trawiasty lekki i lekko elastyczny
1 min. 23 s. i lepszy	trawiasty elastyczny i mocno elastyczny

- h) do klasy „ogierów dopuszczonych do hodowli” nie mogą być wpisane ogiery u których stwierdzono wysoko odziedziczalne cechy ujemne: obustronną ślepotę, nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowały lub szczupaczy zgryz), szpat kostny oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.
2. Ogierom, które spełniają warunki określone w pkt. 1, nadawana jest **kategoria hodowlana II**.
  3. PKSK dopuszcza do hodowli bez dodatkowej weryfikacji ogiery, które są zakwalifikowane do hodowli przez księgi stadne kłusaków uznane przez UET.
  4. Nasienie do procedur unasienniana klaczy musi pochodzić od ogierów dopuszczonych do hodowli.

9.5. Warunki podniesienia kategorii ogiera dopuszczonego do hodowli z kategorii hodowlanej „II” do kategorii hodowlanej „I”

1. Dla podniesienia kategorii ogiera z **kategorii hodowlanej II do kategorii hodowlanej I**, warunkiem niezbędnym jest uzyskanie w próbach selekcyjnych min. 1 zwycięstwa w grupie rówieśników lub 2 zwycięstw w roku kalendarzowym. Przy następujących kryteriach:

rekord na dystansie min. 2000 m	
rekord	rodzaj i stan toru
1 min. 16 s. i lepszy	żwirowy
1 min. 20 s. i lepszy	trawiasty lekki i lekko elastyczny
1 min. 22 s. i lepszy	trawiasty elastyczny i mocno elastyczny

2. Podniesienie kategorii hodowlanej, o której mowa w § 9.5 pkt 1, następuje na podstawie wyników własnych lub potomstwa, lub rodzeństwa pełnego, lub rodzeństwa przyrodniego od tej samej klaczy.
3. W przypadku nie spełnienia w przeciągu 5 lat jednego z warunków niezbędnych do podniesienia klasy hodowlanej, ogier zostaje zawieszony w hodowli do momentu spełnienia wymaganego minimum dla podniesienia klasy.
4. Nie zawieszają się w hodowli ogierów z **kategorią hodowlaną I**.

9.6. Warunki wpisu do klasy „klacze dopuszczonych do hodowli” Sekcji Głównej PKSK

1. Klacze, aby mogły być wpisane do klasy „klacze dopuszczonych do hodowli”, muszą spełnić łącznie następujące warunki:
  - a) pochodzić po obojgu rodzicach zakwalifikowanych do użycia w hodowli, wpisanych do Sekcji Głównej PKSK lub każdej innej księgi stadnej kłusaków uznanej przez UET.
  - b) posiadać typ i inne charakterystyczne dla koni rasy kłusak cechy przyjęte we wzorcu rasy,
  - c) wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
  - d) uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 75 pkt. bonitacyjnych,
  - e) do klasy „klacze dopuszczonych do hodowli” nie mogą być wpisane klacze u których stwierdzono wysoko odziedziczalne cechy ujemne: obustronną ślepotę, nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowaty lub szczupaczy zgryz), szpat kostny oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu; o dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny,
  - f) pierwsze pokrycie klaczy nie może mieć miejsca przed ukończeniem przez nią 36 miesiąca życia; potomstwo klaczy pokrytych przed ukończeniem 36 miesiąca życia nie będzie miało prawa do wpisu do klasy ogierów dopuszczonych do hodowli oraz do klasy klaczy dopuszczonych do hodowli, potwierdzone odpowiednim wpisem w paszporcie,
  - g) PKSK dopuszcza do hodowli bez dodatkowej weryfikacji klacze, które są zakwalifikowane do hodowli przez księgę stadne kłusaków uznane przez UET.
  - h) W wyjątkowych sytuacjach, po indywidualnym rozpatrzeniu sprawy, Komisja Księgi Stadnej może podjąć decyzję o dopuszczeniu do hodowli klaczy niespełniających warunku § 9.6 pkt. 1 lit a), oraz klaczy pochodzących z krycia przed 36 miesiącem życia matki. Decyzja Komisji Księgi Stadnej jest ostateczna.

9.7. Tryb wpisywania ogierów i klaczy do klasy ogierów dopuszczonych do hodowli oraz do klasy klaczy dopuszczonych do hodowli

1. Decyzję o wpisie ogierów i klaczy do klas odpowiednio klasy ogierów dopuszczonych do hodowli i klasy klaczy dopuszczonych do hodowli w Sekcji Głównej PKSK podejmuje Komisja Księgi Stadnej (KKS) powołana przez Zarząd SHiUK.
2. Termin wszczęcia procedury, na podstawie której podejmowana jest decyzja o wpisie do odpowiednich klas księgi głównej wyznacza KKS na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli kłusaków. Termin ten nie przekracza 30 dni kalendarzowych od daty wpłynięcia wniosku do SHiUK.
3. Właściciel składa wniosek do SHiUK na min. 30 dni kalendarzowych przed zakończeniem sezonu wyścigowego w danym roku lecz nie później niż na 30 dni przed rozpoczęciem sezonu kryć.

4. Wniosek, o którym mowa w pkt. 2 i 3 powinien zawierać:

1) dane identyfikacyjne konia, a w szczególności:

- a) imię konia,
- b) data i miejsce urodzenia,
- c) UELN,
- d) numer mikroczipa,
- e) miejsce stacjonowania,

2) dane kontaktowe właściciela, a w szczególności:

- a) imię i nazwisko,
- b) dokładny adres,
- c) numer telefonu,
- d) adres poczty elektronicznej jeśli jest dostępny,

3) orzeczenie lekarza weterynarii o stanie zdrowia przy szczególnym uwzględnieniu narządów ruchu, organów płciowych oraz braku wysoko odziedziczalnych cech ujemnych: obustronną ślepotę, nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpowaty lub szczupaczy zgrzyz), szpat kostny,

4) wynik badania laboratoryjnego nasienia.

5. KKS weryfikuje poprawność wniosku, wyznacza datę oceny eksterieru i informuje o tym właściciela w terminie 14 dni od wpłynięcia wniosku do SHiUK.

6. Za prawidłowe i terminowe zgłoszenie ogierów lub klaczy do wszczęcia procedury, na podstawie której podejmowana jest decyzja o wpisie do odpowiednich klas księgi głównej odpowiedzialny jest właściciel konia.

7. KKS podejmuje decyzję na podstawie oceny eksterieru oraz analizy wyników prób selekcyjnych.

8. O decyzji włączenia klaczy lub ogiera do hodowli lub decyzji o nie włączeniu klaczy lub ogiera do hodowli KKS powiadamia właściciela w ciągu 14 dni kalendarzowych w pisemnym uzasadnieniu.

9. KKS ogłasza informacje o kłusakach włączonych do hodowli na stronie internetowej SHiUK.

10. Ogiery i klacze pochodzące spoza terytorium Polski, z państw członkowskich UE oraz z państw trzecich zgodnie z prawem UE, które zakwalifikowane są do hodowli przez rodzime księgi stadne kłusaków uznane przez UET wpisuje się do odpowiednich klas Sekcji Głównej PKSK.

§ 10

ROZRÓD KŁUSAKÓW

1. W hodowli koni rasy kłusak stosowane są następujące techniki rozrodu:
  - 1) naturalne – stosowane powszechnie jako tzw. krycie z ręki,
  - 2) sztuczne unasiennianie nasieniem świeżym schłodzonym lub mrożonym.
  - 3) transfer zarodków.
2. Ograniczenia w zakresie wykorzystania technik rozrodu w hodowli koni rasy kłusak na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia PE i Rady 2016/1012 są następujące:
  - 1) transfer zarodków – dopuszczalny tylko po uzyskaniu zgody Komisji Księgi Stadnej,
  - 2) sztuczne unasiennianie nasieniem mrożonym – dopuszczalne tylko po uzyskaniu zgody Komisji Księgi Stadnej.
3. Ograniczenia w zakresie wykorzystania zwierząt hodowlanych czystorasowych i ich materiału biologicznego w hodowli koni rasy kłusak na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012 są następujące:
  - 1) w kryciu naturalnym oraz w sztucznym unasiennianiu nasieniem świeżym lub schłodzonym mogą być użyte ogiery **kategorii I** oraz ogiery **kategorii II** wpisane do klasy ogierów dopuszczonych do hodowli sekcji głównej PKSK oraz ogiery dopuszczone do powyższych technik w księgach stadnych kłusaków uznanych przez UET,
  - 2) w sztucznym unasiennianiu nasieniem mrożonym może być użyte nasienie ogierów **kategorii I** wpisanych do klasy ogierów dopuszczonych do hodowli sekcji głównej PKSK oraz ogiery dopuszczone do powyższej techniki w księgach stadnych kłusaków uznanych przez UET, z zastrzeżeniem uprzedniej zgody Komisji Księgi Stadnej na dopuszczenie tej techniki.
4. Materiał biologiczny wykorzystywany w sztucznym unasiennianiu oraz transferze zarodków jest pozyskiwany, produkowany, przetwarzany i przechowywany w centrum pozyskiwania lub przechowywania nasienia lub przez zespół pozyskiwania lub produkcji zarodków zatwierdzony do celów wewnątrz unijnego handlu materiałem biologicznym zgodnie z prawem UE dotyczącym zdrowia zwierząt.

§ 11

REJESTR KRYĆ

1. Każde krycie klaczy rasy kłusak wpisanej do PKSK na obszarze Polski rejestruje się w „świadczeniu pokrycia klaczy”, które wystawia ogiernik i pochodzi z bloczka kryć, który został wydany przez SHiUK.
2. Każde krycie poza krajem (poza Polską) klaczy rasy kłusak wpisanej do PKSK musi być zgłoszone przez właściciela klaczy do PKSK. Właściciel zobowiązany jest dostarczyć do PKSK świadectwo pokrycia potwierdzone przez właściwy organ zagraniczny.

3. Właściciel klaczy jest zobowiązany zgłosić do SHiUK fakt urodzenia źrebięcia potwierdzony świadectwem pokrycia klaczy wystawionym przez ogiernika lub odpowiedzialną osobę w punkcie rozplodowym, a w przypadku inseminacji, zaświadczenie o inseminacji.
4. Termin zgłoszenia źrebięcia przez właściciela do SHiUK wraz ze złożeniem wniosku o wydanie dokumentu identyfikacyjnego nie może przekroczyć 3 miesięcy od daty urodzenia i nie później niż w terminie 30 dni przed dniem opuszczenia przez konia gospodarstwa.
5. Po zgłoszeniu oraz dostarczeniu pełnej dokumentacji procedur wykonanych zgodnie z §5 źrebię zostaje wpisane do PKSK.
6. Po wpisaniu źrebięcia do PKSK, źrebię otrzymuje dokument identyfikacyjny - paszport wystawiony przez SHiUK.

§ 12

ŚWIADECTWO ZOOTECHNICZNE

1. Świadectwo zootechniczne dla kłusaków wpisanych w PKSK oraz dla materiału biologicznego pochodzącego od kłusaków wpisanych w PKSK wystawia wyłącznie Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków.
2. W przypadku materiału biologicznego wykorzystywanego do rozrodu stosowany jest format świadectwa zootechnicznego zgodny z załącznikiem V część 2 rozdział II, III oraz IV rozporządzenia UE 2016/1012.
3. W przypadku zwierząt hodowlanych, w odniesieniu do świadectw zootechnicznych stosowane jest odstępstwo o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i rady (UE) 2016/1012, art. 32 ust 4 , w związku z załącznikiem V część 2 rozdział 1 pkt 1 lit. m) i n).

§ 13

DOKUMENTY WYSTAWIANE PRZEZ PKSK

1. Na wniosek właściciela kłusaka redakcja Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków obligatoryjnie wystawia następujące dokumenty:
  - 1) dokument identyfikacyjny (paszport),
  - 2) świadectwo zootechniczne.

§ 14 LICZEBNOŚĆ POPULACJI

Populacja kłusaków wpisanych do PKSK wg danych na dzień 31 grudnia 2017 r., liczyła 239 osobników i stale rośnie. Powyższa liczebność populacji kłusaków w Polsce gwarantuje realizację niniejszego programu.

*****
*****

przypisy:

- 1) Regulamin Francuskiej Księgi Stadnej Kłusaków jest dostępny na stronie internetowej SHiUK, www.shiuk.com.pl.
- 2) Laboratorium Badań Markerów Genetycznych u Koni przy Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, ul. Wołyńska 33.
- 3) Regulamin UET jest dostępny na stronie internetowej SHiUK, www.shiuk.com.pl.
- 4)
  - * Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice, ul. Zwycieska 2, 53-033 Wrocław
  - * TOR Wyścigów Konnych Służewiec, ul. Puławska 266, 02-684 Warszawa
  - * HIPODROM Sopot Sp. z o.o., ul. Polna 1, 81-745 Sopot
  - * Inne obiekty spełniające warunki dla torów wyścigów konnych i będące w dyspozycji podmiotów, wpisanych do rejestru organizatorów wyścigów konnych przez Prezesa Polskiego Klubu Wyścigów Konnych.
- 5) Gonitwa kwalifikacyjna – pierwsza próba selekcyjna kłusaka, bez puli nagród, jej pomyślne zaliczenie uprawnia kłusaka do otwarcia kariery wyścigowej, zał nr 4 do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu wyścigów konnych.
- 6) Rekord - czas osiągnięty w trakcie próby selekcyjnej w przeliczeniu na 1000 m.

załączniki :

- załącznik nr 1 - tabela bonitacyjna
- załącznik nr 2 - regulamin PKSK

ZAŁĄCZNIK NR 1

TABELA BONITACYJNA

imię konia	max pkt	ocena
typ	10	
głowa, szyja	10	
kłoda	10	
kończyny przednie	10	
kończyny tylne	10	
kopyta	10	
ruch w stępie	10	
ruch w kłusie	20	
wrażenia ogólne	10	
ŁĄCZNA NOTA BONITACYJNA	100	

ZAŁĄCZNIK NR 2

DO PROGRAMU HODOWLANEGO KONI RASY KŁUSAK

REGULAMIN PKSK

§ 1

Do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków wpisuje się kłusaki pochodzące od rodziców wpisanych do Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków lub odpowiedniej księgi zagranicznej, uznanej przez UET oraz pomyślnie zweryfikowanych do użycia w hodowli.

§ 2

1. Osoba składająca wniosek o wpis kłusaka (w tym źrebięcia) do PKSK w każdym przypadku musi udokumentować ciągłość własności począwszy od prawa własności do klaczy-matki źrebięcia.
2. Dla koni sprowadzanych spoza terytorium Polski dla zweryfikowania ciągłości własności wiążąca jest informacja o właścicielu umieszczona w świadectwie zootechnicznym wystawionym na okoliczność eksportu definitywnego z księgi rodzimej do PKSK.

§ 3

PRAWA I OBOWIĄZKI HODOWCÓW/WŁAŚCICIELI BEDĄCYCH CZŁONKAMI STOWARZYSZENIA HODOWCÓW I UŻYTKOWNIKÓW KŁUSAKÓW

Oprócz praw i obowiązków określonych niniejszym regulaminem hodowcy/właściciele kłusaków będący członkami Stowarzyszenia Hodowców i Użytkowników Kłusaków (SHiUK) mają prawa i obowiązki określone w Statucie SHiUK.

§ 4

OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI/HODOWCÓW KŁUSAKÓW

1. Właściciele/hodowcy kłusaków zobowiązani są przestrzegać przepisów programu hodowlanego kłusaków w Polsce oraz regulaminu PKSK.
2. Właściciele/hodowcy kłusaków zobowiązani są przestrzegać obowiązującego w Polsce kalendarza szczepień u koni.
3. Właściciele/hodowcy kłusaków są zobowiązani niezwłocznie informować PKSK o:
  - 1) padnięciach koni,
  - 2) trzebieniach ogierów w danym roku,
  - 3) fakcie nabycia lub zbycia konia.

§ 5

PRAWA WŁAŚCICIELI/HODOWCÓW KŁUSAKÓW

Każdy właściciel/ hodowca spełniający postanowienia § 4 niniejszego regulaminu ma prawo do:

1. Ochrony swoich danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem „RODO”.
2. Uczestniczenia w niniejszym programie hodowlanym.
1. Wnioskować do PKSK o wydanie dokumentów zgodnie z § 6 niniejszego regulaminu.
2. Wnosić wnioski w sprawach spornych do Komisji Księgi Stadnej.

§ 6

1. Na wniosek właściciela kłusaka redakcja Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków obligatoryjnie wystawia następujące dokumenty:
  - 1) dokument identyfikacyjny (paszport),
  - 2) świadectwo zootechniczne.
2. Dodatkowo właściciel kłusaka ma prawo wnioskować do redakcji Polskiej Księgi Stadnej Kłusaków o następujące dokumenty:
  - 1) kariera hodowlana,
  - 2) kariera wyścigowa,
  - 3) rodowód,
  - 4) zaświadczenie o kategorii hodowlanej ogiera,
  - 5) zaświadczenie o włączeniu do hodowli klaczy,
  - 6) świadectwo zootechniczne cz. II :
    - a) „eksportowe czasowe” – na potrzeby udziału w próbach selekcyjnych, treningu lub krycia poza terytorium Polski,
    - b) „eksportowe definitywne” – eksport z rodzimej księgi stadnej.

§ 7

KOMISJA KSIĘGI STADNEJ

1. KKS składa się z 4 członków powołanych przez Zarząd SHiUK.
2. Pracami KKS kieruje przewodniczący wyłoniony spośród członków KKS.
3. Do podjęcia decyzji KKS wymagana jest obecność co najmniej 3 członków.
4. Posiedzenie KKS zwołuje przewodniczący KKS.

5. Zadania KKS:

- 1) odpowiada za kształt i realizację programu hodowlanego,
- 2) decyduje o dopuszczeniu zwierząt do hodowli,
- 3) należy do niej głos ostateczny w rozstrzyganiu spraw spornych wnoszonych przez właścicieli lub hodowców uczestniczących w niniejszym programie hodowlanym.

§ 8

Hodowcy koni rasy kłusak są równo traktowani w odniesieniu do sposobu realizacji programu hodowlanego tej rasy koni, w szczególności w zakresie wpisu do ksiąg oraz wszelkich wymagań z tym związanych.

§ 9

Żadne działania związane z prowadzeniem ksiąg hodowlanych nie pozbawiają Hodowców prawa własności do swoich zwierząt.

§ 10

PKSK korzysta z własnej bazy danych oraz oficjalnych danych dostępnych na stronie internetowej SECEF <http://infochevaux.haras-nationaux.fr>

§ 11

Za czynności wykonywane na rzecz właścicieli kłusaków oraz dokumenty wystawiane przez PKSK pobierane są opłaty zgodnie z cennikiem opublikowanym na stronie internetowej SHiUK: www.shiuk.com.pl

§ 12

Spory z właścicielami/hodowcami uczestniczącymi w programie hodowlanym kłusaków w Polsce rozstrzygane są przez Komisję Księgi Stadnej, powołaną przez Zarząd SHiUK. Decyzje Komisji Księgi Stadnej są ostateczne.

*****
*****